

FOCUL VIU

**40 de ani
speologie^{de}**

Sistemul carstic Ciur Ponor – Toplița de Roșia a rezultat pe seama conexiunii a două peșteri, care până în vara anului 1983 erau distincte. Traversarea cu scafandrul autonom a celor opt sifoane a condus la unirea celor două peșteri într-un singur sistem.

În anul 1962, Peștera Ciur Ponor a fost cartată de cercetătorii Institutului de Speologie din Cluj-Napoca pe o lungime de 220 m.

18 ani mai târziu (1980), Peștera Ciur Ponor este vizitată de Horia Mitrofan, care descoperă continuarea sa, atingând buza cascadei de 10 m. Ulterior explorarea și cartarea peșterii este continuată de acesta în colaborare cu C.S.A Cluj-Napoca, totalul galeriilor la sfârșitul anului 1980 fiind de 2240 m.

În luna aprilie a anului 1981, Horia Mitrofan și Petre Brijan (Clubul Speodava – Dr. Petru Groza/Ștei) trec sifonul aval (de fapt un pseudosifon aflat în imediata apropiere a cascadei de 10 m) și explorează cursul principal pe încă 1800 de metri, făcând și o ridicare expeditivă a acestui sector.

Peste o lună este organizată o expediție din care fac parte patru geologi de la secția de prospecțiuni hidrogeologice a I.P.G.G. București (Iancu Orășeanu, Adrian Iurkiewicz, Horia Mitrofan și George Ponta) însoțiți de Petre Brijan. Eram a doua echipă care parcurgea sectorul descoperit de Horia Mitrofan și Petre Brijan. Terminusul BH este localizat în apropierea Sălii Paragina, nume dat în onoarea tinerei noastre colege Gina, care lucra în echipă cu Horia. Printre bolovanii din extremitatea aval a Sălii Paragina, am reușit să găsim un pasaj frumos meandrat, care se termina la sifonul terminal de atunci (Sifonul nr. 1). Este făcută o ridicare topografică expeditivă a acestui sector de 780 m. Expediția a durat peste 12 ore, ieșirea din peșteră fiind făcută în cursul dimineții următoare.

Tot în anul 1981 s-a hotărât și efectuarea unei cartări de precizie sub îndrumarea Comisiei Centrale de Speologie Sportivă, de către C.S.A. Cluj - Napoca, C.S.E.R. București și Focul Viu București.

În toamna anului 1981 echipa formată din Cristian Lascu, Cristian Goran, George Ponta, Tabita Popescu Chiriță, Luminița Hagianu Lascu și Aura Ichim Ponta vizitează peștera. Fetele, după o lungă călătorie cu trenul (cu blatul) și încă câteva ore de stat în autobuzele Deva – Beiuș și Beiuș – Roșia, ajung într-o seară de octombrie la Groapa Ciurului. Deoarece era destul de rece afară, ne-am hotărât să stăm în una din casele din apropiere. Vizitarea peșterii a decurs în general în condiții normale. Cristi Goran a reușit să cadă într-o marmită în zona sifonul, pe atunci, terminal, lucru destul de neplăcut, mai ales că de curând avusese o operație de hernie de disc. La ieșirea din peșteră, ceața era atât de densă încât cu greu am reușit să găsim casa în care ne instalasem.

În primăvara anului 1982, ne reîntoarcem la Ciur Ponor împreună cu cei de la C.S.E.R. București (Viorel Lascu) și începem recartarea de precizie a peșterii și a afluenților. Cu aceasta ocazie a fost cartat cel mai lung afluent din peșteră (A1, dezvoltare peste 1550 m) simultan de către trei echipe de cartare conduse de Gheorghe Aldica, Horia Chiriță și Nicolae Stoica-Negulescu (Bebe). Activitatea se continuă și în tabăra

Ciur Ponor

Gheorghe Ponta

de vară, care va avea un număr record de participanți din țară și străinătate (peste 60). Se cartează sectorul amonte, frumos concreționat, cu înălțimi variabile ale galeriilor, dar în general mai mici decât în sectorul aval. Se recartează și Peștera Ciur Izbu, care face parte din același sistem carstic. Pentru protejarea formațiunilor din sectorul amonte, galeria de acces a fost astupată pe o lungime apreciabilă cu bolovani și ciment.

Tabăra de iarnă (1982) este la școala de la Ciur Ponor. Cartarea de precizie ajunge în zona Sălii Paragina. Cu cât ne apropiem de sifonul terminal, expedițiile sunt din ce în ce mai lungi, necesitând cantități mai mari de rezerve de carbid și alimente. Peștera fiind udă, chiar și cei cu combinezoane impermeabile aveau hainele de dedesubt umezite. De câteva ori am făcut pauze mai lungi pentru recuperare, în hamace suspendate la vreun metru de podeaua galeriei. Scoteam salopeta de plastic până la brâu, iar sub hamac puneam primul cu benzină, căldura căruia ne mai dezmorțea puțin. Carbidul folosit se pune în pungi de plastic și era scos la suprafață. Deoarece numai o parte din noi aveau banane impermeabile, iar cei mai mulți nu, carbidul folosit a intrat la apă și, la trecerea unui pasaj îngust cu tavanul coborât, având bagajul în față, acetilena din rucsac a făcut explozie.

În vara anului 1983 este continuată cartarea peșterii. Se reușește recartarea de precizie a imensei Sălii Paragina de o echipă condusă de Gheorghe Aldica. Am avut un singur incident în timpul explorărilor/cartării Peșterii Ciur Ponor. O față și-a rupt mâna, dar, în peșteră fiind nenumărate grupuri de speologi, aducerea ei la suprafață s-a făcut într-un timp extrem de scurt și a ajuns cu o mașină la spitalul din Beiuș. În paralel, Stela Guiu, scafandru Focului Viu, încerca să treacă sifoanele în diferite peșteri din zonă.

În vara anului 1983 Gabor Halasi de la clubul Cristal Oradea, Adrian Solomon și George Ponta de la clubul Focul Viu București, străbat o succesiune de trei sifoane scurte (1, 2 și 3) și topografiază 1561 m pe galeria principală, până la un nou sifon (Sifonul 5 din Toplița de Roșia).

Privitor la etapele de explorare a cavității dinspre Toplița de Roșia (ieșirea apei din Ciur Ponor), primele trei sifoane au fost depășite de scafandrii de la C.S.A. Cluj Napoca în anul 1980.

În vara anului 1983 Gabor Halasi depășește al patrulea sifon, iar în toamnă, împreună cu Șerban Sârbu de la Grupul de Scufundări Subacvatice Subterane București, trec și de al cincilea sifon și reușesc joncțiunea cu Peștera Ciur Ponor. Explorările întreprinse în perioada 1982 – 1986, de cluburile

bucureștene „Focul Viu”, G.E.S.S. și C.S.E.R. au dus peștera la o lungime de 17.087 m și o denivelare de 328 m (-303 m, +25 m).

Pentru explorările efectuate în partea cu sifoane a peșterii am inclus un citat din articolul lui Gabor Halasi și Șerban Sârbu (*Revista Styx*, nr. 2, 1985). „După explorarea spectaculosului curs subteran al Peșterii Ciur Ponor, cu numeroșii săi afluenți, cartarea s-a oprit în fața unui lac numit atunci *Sifonul terminal*. Apele peșterii, care dispar aici, reapar la lumina zilei în Izbuluc Topliței. Peștera de la Izbuluc Topliței constă dintr-o sala unică, în fundul căreia se găsește un sifon închis, chiar și în perioadele foarte secetoase. Speologii amatori de la C.S.A. Cluj Napoca au încercat să scadă nivelul apei la acest sifon, însă, nereușind, nu le-a rămas decât soluția de a încerca trecerea cu scafandru autonom a sifonului. În anul 1980 scafandrii de la C.S.A. depășesc primul sifon, ajungând într-o galerie activă, de cca. 30 m lungime, urmată de un sifon scurt și apoi de încă unul. Explorarea s-a oprit aici.

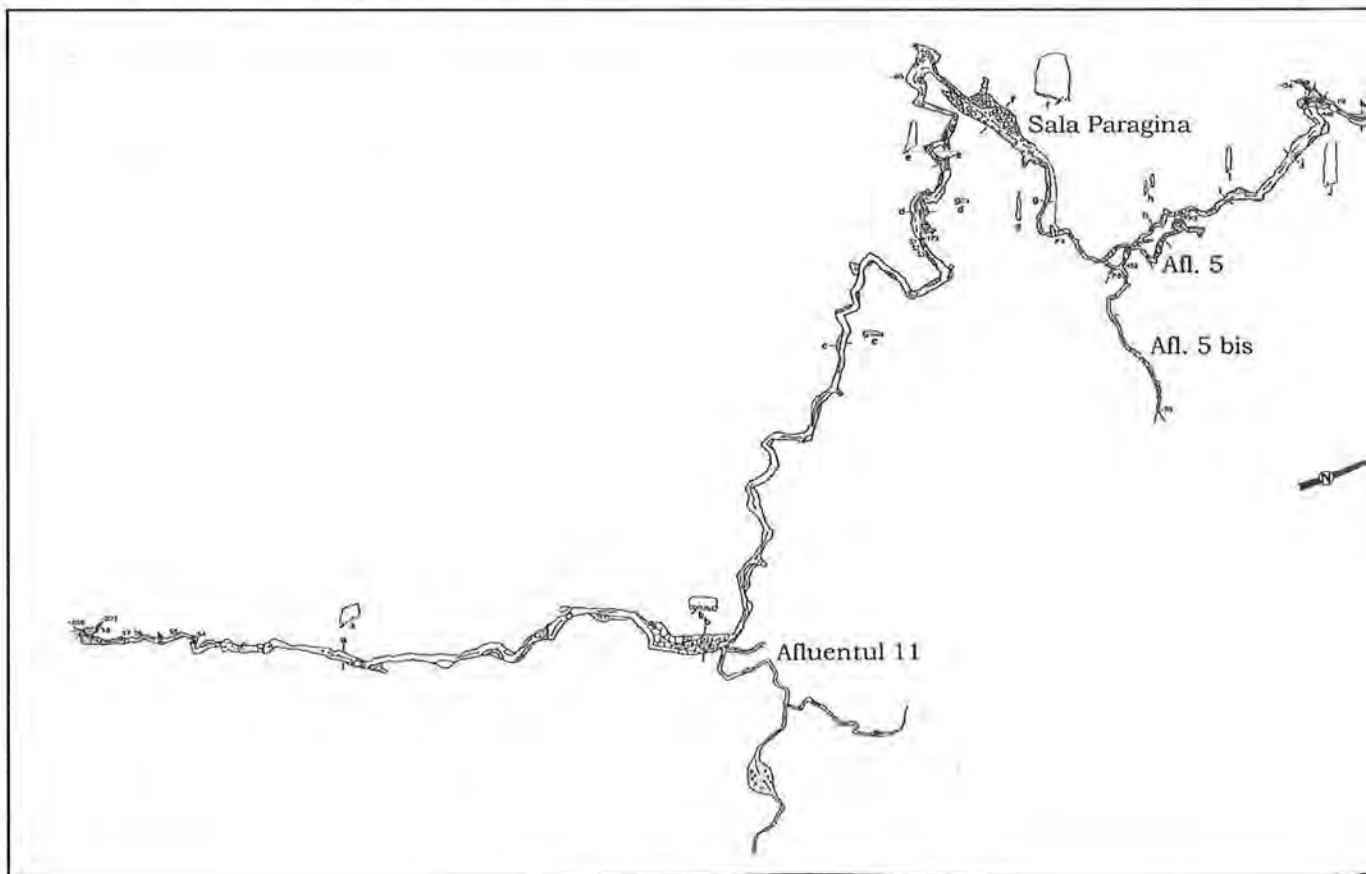
Următoarea tentativă de explorare subacvatică este făcută în august 1983 de Halasi Gabor. Explorarea Peșterii Ciur Ponor decurgea într-o atmosferă de pace deplină acum, după discuții aprinse ce avuseseră loc în anii trecuți între exploratorii acestei peșteri, dar care se liniștiseră. În tabăra din vara lui 1983 se găseau aici speologi de la Focul Viu, C.S.E.R. București, Ursus Spelaeus și Carst Bacău. Înaintarea în aval s-a oprit la cota de -166 m, pe malul lacului de sifon din aval de Sala Paragina.” L-am invitat pe Gabor în tabăra FV pentru a încerca traversarea acestui sifon. Gabor era într-o formă bună, venind aici după o serie de scufundări

pe valea Gârda/Padiș, unde cel puțin odată a fost nevoit să meargă din Oradea, la scufundare, cu bicicleta, reușind să-și transporte singur echipamentul, inclusiv buteliile.

Din articolul lui Gabor: „În dimineața ușor ploioasă a zilei de 4 august mă uitam disperat la autobuzul arhiplin de Roșia și la colecția mea de butelii, care nu reușeau nici cum să încapă în autobuz. În ultima clipă, ca-n povești, apare prințul salvator: *Uralul* cu ataș a lui Iancu Orășeanu, să mă ducă peste dealuri și văi cu toată fierăria după mine, până în tabăra *Focului Viu* în fața Ciurului Ponor.

În ciuda vremii amărâte de ploaie, toată populația orașelului de corturi a sărit să mă instaleze în cel mai confortabil loc al taberei – „*A venit scafandrul*” – se auzea de peste tot – „*Acum dăm lovitura*” – zicea altul. Ei, săracii, nu știau că după aproape un an de scufundări, aproape că nu aveam la activ nici un sifon trecut. Toate sifoanele plonjate țineau morțiș să nu se termine când intram în ele. Iancu, în schimb, era categoric: îmi explica în două cuvinte situația hidrologică a zonei și imposibilitatea de a nu trece sifonul terminal al Ciurului. *Vezi: plonjezi în lac, treci sifonul, iar mai departe pe activ dai de apa Albiocarei venind din dreapta, apoi prinzi din stânga un alt afluent și imediat ești la Toplița*. Singurul care nu înclinam deloc să cred bancurile astea eram eu, desemnatul erou al zilelor următoare.

În 5 august, după pregătiri greoaie – ca de obicei – am pornit convoiul să dăm lovitura. Băieții au luat tot echipamentul, așa că m-am plimbat cu mâinile goale, fără bagaj. A fost o plăcere să parcurg cei câțiva kilometri ai frumoasei galerii active a peșterii. Pe plaja de nisip a

lacului de sifon a urmat montarea și echiparea buteliilor și a scafandrilor. După pregătirea ceremonioasă stăteam în fața publicului nerăbdător ce aștepta „*simpla operație de trecere a sifonului*”. Mă simțeam confortabil în apă, îmbrăcat în costumul gros de neopren. Din câteva bătăi de labe am ajuns la sifon. Diaclaza din tavanul sălii arăta clar direcția canalului, găsit și de Stela – scafandra clubului Focul Viu.

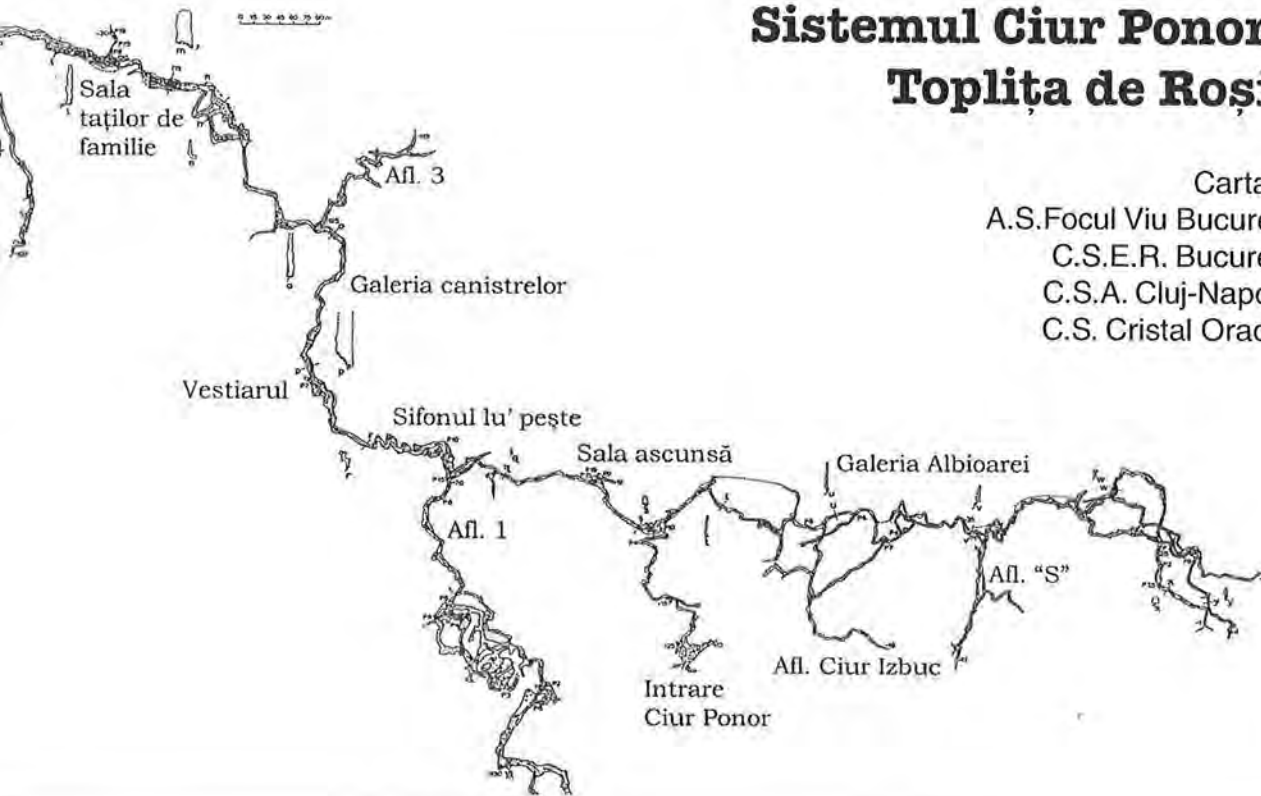
Abia am băgat capul în apă și fundul plat al sifonului părea să urce din nou. După abia o lungime de om, parcursă la nici un metru adâncime, trecusem deja sifonul. Pentru atâta lucru nu trebuiau atâția metri cubi de aer – mă gândeam. M-am uitat în jur: un banc de argilă pe stânga, și după 8 – 10 m un alt sifon. M-am întors urgent să comunic vestea celor de afară. Se cutremura sala de urlete de bucurie: *Ura! S-a trecut sifonul* – nu conta că poate urmează alte 20 în continuare. După o scurtă consfătuire am plecat din nou – târând o coarda de 40 m după mine. Sifonul 2 era puțin mai lung. Am ieșit într-o sală aproape rotundă, cu un diametru de 6 – 7 m, fără nici un petec uscat însă – era practic un clopot de aer mai mărișor. Ținând aceiași direcție am găsit ușor și intrarea în sifonul 3. Nici acesta nu era pe măsura scafandrilor serioși, avea doar 5 m lungime și 3 m adâncime. Văzând jucăriile astea de dopuri mici de apă, prinsesem curaj și începusem să fiu mai pretențios. Noroc că mai departe nu a mai fost cazul să mă înfrunt cu apa. Ajunsesem pe plaja cu nisip a activului. Eram, deci, *dincolo*. M-am deshămat de butelii, am fixat capătul corzii și am fugit vreo 60 – 80 m în aval să văd dacă nu apare un nou sifon. Aspectul galeriei era promițător și prin mine trecea

iar fiorul aceluși sentiment cunoscut acum câțiva ani, când descopeream galerii noi în peșteri relativ uscate. M-am întors la sifoane. M-am echipat cu buteliile și am pornit înapoi. Când le-am povestit băieților, nici nu mai erau surprinși. Pentru ei totul era normal, de la sine înțeles, mai interesantă a fost doar trecerea primului sifon. Abia acum m-am liniștit și eu, dându-mi seama că totul a decurs cum a fost prevăzut de acasă, de la *gura sobei*. Numai la așa ceva nu m-aș fi așteptat. Pe drumul spre ieșirea din peșteră, organizam echipa care va trece să exploreze noua porțiune și, în minte, calculam cum vom împărți echipamentul și aerul din butelii.

După ce vestea a ajuns în tabără, numai vremea mohorâtă, cu ploaie mărunță, a reușit să calmeze spiritele. Evident, că în cinstea evenimentului, fetele de la bucătărie mi-au dublat porția de spanac cu ceai. Noroc că Iști (Denes Istvan), ursul harghitean, m-a tras iute lângă un vas mare cu *papricaș* făcut după rețete secuiești.

Din lipsă de echipament am dedicat ziua de 6 august plimbărilor peste dealuri. Am traversat cu un grup numeros Platoul Răcaș spre valea vecină, ca să aducem alte costume și butelii de la băieții mei, care planificaseră o scufundare în Toplița de Vida. L-am secondat pe Dorel la o scurtă scufundare, după care ne-am încărcat cu butelii și neoprene și hai la drum.

Ajunși înapoi în tabără, după amiază am considerat că ziua e prea lungă și că e păcat să nu mai facem nimic până se întunecă. S-a pus deci în mișcare *tot poporul migrator* al taberei, și au fost duse trei rânduri de echipament, peste dealuri și doline, până la Izbucl

Sistemul Ciur Ponor - Toplița de Roșia

Cartare:
A.S.Focul Viu București
C.S.E.R. București
C.S.A. Cluj-Napoca
C.S. Cristal Oradea

Topliței de Roșia. La doar 15 m de gura peșterii ne aștepta oglinda primului sifon. Ne-am echipat, și, cu lumini relativ puține, am pornit convoiul pe ape. Primul sifon este de fapt o băltoacă, numai cu câteva septe în apă. Am trecut repede toți trei: Stela Guiu, Viorel Lascu și Gabor. Nu a fost nevoie nici măcar de fir ghid. După 30 m am lăsat-o pe Stela pe nisipul din capătul unei săli, cu capătul firului ghid în mână, iar Viorel și cu mine am plonjat mai departe. Sifonul 2 era urmat de o sală de tip clopot de aer, din care am intrat mai departe sub boltă. După ce am depășit sifonul 3, l-am lăsat pe Viorel pe o mică platformă de argilă și am intrat în sifonul 4 cu puținul fir ghid rămas pe mosor. Toate patru sifoanele avuseseră apa limpede, asigurând o vizibilitate bună. După traversarea sifonului 4 fără probleme, dându-mi seama că mai am puțin fir ghid pe mosor, l-am ancorat de o stâncă la ieșirea din sifon și l-am tăiat, câștigând astfel câțiva metri în galeria pe care urma să o parcurg. Am ajuns repede la sifonul 5, unde cu greu am găsit loc de amarare a firului ghid, după care am plonjat în sifon. După cca. 5 - 6 m s-a golit mosorul. Cu mâna întinsă am scos capul într-un mic clopot de aer. Deci, s-a terminat! Era un record personal cifric trecerea de 4 - 5 sifoane, dar de fapt nu era vorba de sifoane serioase. La întoarcere i-am adunat pe rând pe Viorel și pe Stela, ieșind afară cu bine. Aici, un nou val de bucurie îi cuprinse pe colegi, ascultând relatările noastre".

În ziua următoare Gabor trece din nou cele trei sifoane din capătul Peșterii Ciur Ponor, împreună cu George Ponta și Adrian Solomon de la Focul Viu. În sifoane, Gabor montase o coardă de 40 m ca fir ghid. În momentul în care am intrat sub apă, vesta nefiind ajustată corect, am fost proiectat în tavanul sifonului. Principala sursă de lumină era o lampă electrică de miner. După câteva secunde petrecute sub apă, am crezut că am rămas fără lumină. Mi-am adus frontala în fața ochilor și am constat că funcționa, dar apa era atât de turbure, încât era practic inutilizabilă. Ținându-mă de coardă, am reușit să ating podeaua sifonului cu picioarele și, ținând mâinile în tavan, am traversat sifoanele mergând, din cauza vestei care mă împingea mereu spre tavan. Noroc că sifoanele erau scurte. Am explorat și cartat 1571 m de galerii, până la un nou sifon terminal. Afluenții laterali au fost parcurși pe distanțe scurte. Întoarcerea la Sifonul Nr. 1 s-a făcut fără incidente. Echipa de susținere de la Focul Viu ne-a așteptat cu răbdare câteva ore. Dezechipându-ne, eu și cu Gabor, am luat-o spre ieșire echipați numai cu strictul necesar. Am parcurs distanța de la Sifonul Nr. 1 până la tabără într-o oră și jumătate.

În septembrie 1983 Șerban Sârbu se deplasează la Izbucul Topliței pentru a încerca o nouă tentativă de joncțiune, dar tot din cauza terminării firului ghid s-a oprit la Sifonul 5.

În octombrie 1983, echipați cu butelii mari și pregătiți pentru a face față oricărei situații ce s-ar fi putut ivi, Șerban Sârbu și Gabor Halasi se aflau din nou la Izbucul Topliței de Roșia. După îndelungi pregătiri au plonjat în primul sifon. Înaintau cartând în același timp sifoanele și sectoarele emerse dintre acestea. Ajunși în fața sifonului 5 s-au pregătit de explorare și au plonjat

în sifon. După parcurgerea unei galerii de 8 m lungime și 3 m adâncime, au ieșit la suprafață în „noul sifon terminal”, făcând astfel joncțiunea cu Peștera Ciurului Ponor.

După efectuarea joncțiunii cu Toplița de Roșia, Sistemul carstic Ciur Ponor - Toplița de Roșia a devenit cea mai mare străpungere/penetrare carstică din România, parcursă de speologi. Acest sistem este locul ideal pentru verificarea diferiților trasori sau desfășurarea unor experimente hidrogeologice.

În 1983, cartarea sistemului începe să se finalizeze, rămânând de cartat și explorat cei trei afluenți aflați în zona dintre sifoane.

În 1986 - 1987 m-am întors din nou în zonă, ca geolog la Institutul de Geologie și Geofizică, și lucram la Foaiă hidrogeologică Zece Hotare. Eram însoțit de Nicu Terteleac și, temporar, de studenții geologi Ovidiu Enculescu și Jean Crețu. În același timp, la I.P.E.G. Roșia, lucrau geologii Georgeta și Cătălin Ionescu. Pe baza eșantioanelor de rocă culese din peșteră și de la exterior, Ovidiu Enculescu a făcut un studiu detaliat al Sistemului carstic Ciur Ponor. Rezultatele studiului au fost prezentate în dizertația pentru obținerea licenței în geologie.

În 2006 Cristian Lascu, însoțit de Viorel Lascu, Dragoș Petrescu și Andrei Posmoșanu fac o traversare a peșterii în premieră cu intrarea prin Ciur Ponor și ieșirea în Izbucul Toplița de Roșia.

În 2007, Tudor Marin cu o echipă de speologi francezi traversează sifoanele din Toplița de Roșia și cartează unul din afluenții interceptați după al 4-lea sifon (sifoanele sunt numerotate din amonte în aval).

Din articolul lui Tudor Marin: „În zona de intrare a Peșterii Toplița de Roșia există cinci sifoane relativ simple, echipate cu fir ghid, ultimul fiind cel mai lung (aproximativ 10 m lungime și 5,5 m adâncime), care, la mijloc, are și o lejeră restricție. Porțiunile aerate dintre sifoane nu sunt foarte lungi și se pot parcurge relativ lejer, mai mult în picioare decât înot.

Temperatura apei este în timpul verii de aproximativ 9-10°C, ceea ce face agreabilă scufundarea într-un combinezon de neopren de 5 mm.

La ieșirea din Sifonul 4 există o plajă unde se poate lăsa echipamentul și se poate continua explorarea direct pe firul apei. După câțiva metri galeria principală este blocată de prăbușiri de mari dimensiuni, și se recomandă ocolirea pe sus, pentru a evita pasajele strâmte și semînecate de pe cursul activ.

După încă câțiva metri parcurși, în porțiunea fosilă coborâm la activ, și nu-l mai părăsim până la intrarea în Sifonul 3 ce face legătura cu Peștera Ciur Ponor după încă două sifoane: Sifonul 1 și 2.

Galeria, în general, este de 5 m lățime pe 10 m înălțime. În zona situată la peste 2 m înălțime de talvegul râului, se găsesc frumoase formațiuni de diverse mărimi și forme.

Cele trei sifoane care fac legătura cu Peștera Ciur Ponor sunt relativ scurte: în jur de 5 m lungime și 2 m adâncime. Între cele două zone cu sifoane au fost explorate trei galerii fosile cu lungimi de până la 120 m.

Au fost explorați, de asemenea, câțiva afluenți:

- Afluentul H este situat după Sala Mare, la 800 m de

la intrarea aval în peșteră. Intrarea se află printre bolovanii de la confluență, pe care trebuie să te cațeri. Galeria continuă pe partea dreaptă. Se urcă pe un mic activ de aproximativ 0,5 l/sec, apoi observăm că apa vine pe o galerie meandrată din partea stângă, parcursă pe 100 m dar netopografiată. Mergând în continuare pe cursul principal, regăsim apa după câteva zeci de metri. Galeria este largă de 6 m dar plafonul coboară progresiv. Explorarea s-a oprit la un pseudosifon cu curent de aer aspirant.

- Rețeaua de galerii C este situată la 1160 m de la intrare, pe partea dreaptă. După o escaladă de 11 m, urmată de una scurtă de 3 m, ajungem într-o sală. De aici sunt vizibile două continuări. O escaladă de aproximativ 40 m, pe care am făcut-o mai ales printre formațiuni de mari dimensiuni, dar cu probleme din cauza prezenței argilei. Totul se blochează și ajung în tavanul galeriei, de unde coborârea este mai dificilă și se lasă cu deteriorarea costumului de neopren. În schimb, în partea stângă, după un târâș de 30 m și o cățărare de 3 m, ajungem la o prăpastie. Aceasta o trecem prin echiparea unei tiroliene de 20 m. De aici intrăm într-o mare galerie, acoperită complet de argilă. Peste tot este depus un praf fin alb, care acoperă argila aproape complet. Un peisaj bizar și nemaîntâlnit de noi până acum. Totul se termină într-o gaură prin care suflă un violent curent de aer. Probabil că prin acest punct se pot șunța Sifoanele 3, 2 și 1, dar este nevoie de o lungă decolmatare.

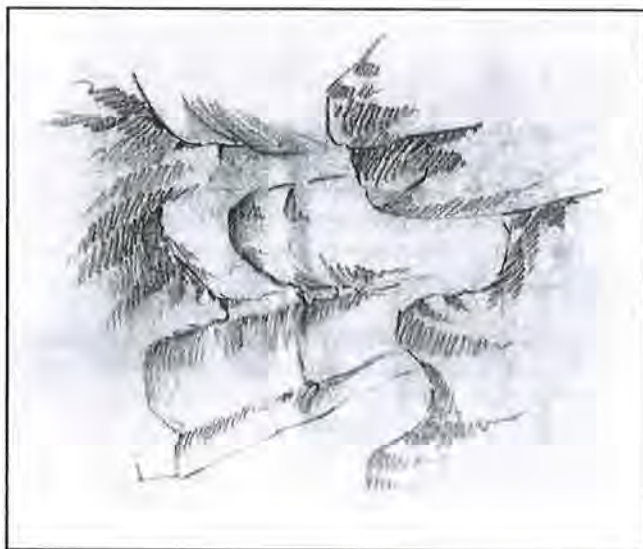
- Afluentul E se află la 1205 m de intrare. Debitul este foarte scăzut vara (1 l/sec). Galeria este îngustă și puternic meandrată. În două puncte trebuie trecute niște mici pseudosifoane ce sunt puțin deschise. În final, galeria se lărgeste și ajungem la o escaladă de 11 m. În acest punct galeria are aspectul unui meandru foarte înalt și destul de larg pe alocuri (2-3 m). Având în vedere crusta de calcit de pe mijlocul cascadei, cât și consistența generală a calcarului din aceasta zonă, hotărâm să o escaladă artificial, cu ajutorul unui perforator și a tehnicilor specifice. După căderea mea spectaculoasă datorată cârligului Goutte d'eau, care a rupt un colț de stâncă, reușesc să ies deasupra cascadei și să amarez coarda de progresie pentru ceilalți. Totuși, sus am o mare surpriză, găsesc urme de încălziri pe porțiunile cu argilă. Deci, cineva a mai urcat aici. După discuțiile avute cu Poșme, se pare că această cascadă a fost urcată la liber (ce nebuni!) de Vladi Dudnic și Gușă, în anii '84-'85, pe timpul unei tabere a Focului Viu. Continuăm pe firul apei, și după încă o escaladă de 3 m se ajunge la o bifurcație. Pe firul apei se ajunge la o cascadă de aproximativ 18 m ce curge din plafonul galeriei, și pe care se poate urca numai pe un perete puternic surplombat. Peretele este friabil și plin de formațiuni. Un obiectiv explorativ ambițios! Pe partea cealaltă se poate urca la liber, direct în sus pe acest mare meandru pe care curge apa. După încă 20 m se ajunge la o escaladă ce trebuie făcută la artificial. Practic, dacă cazi din acel punct, vei ajunge minim 20 m mai jos, asta dacă ai noroc și nu te duci încă 11 m.

Per total, tot acest sistem are acum o dezvoltare de 3005 m și o denivelare de 106 m. Aproape jumătate din dezvoltare a fost explorată în premieră în timpul

expediției noastre.

Acum, Sistemul Ciur Ponor - Toplița de Roșia, a depășit 18 km, fiind unul dintre cele mai importante din România.

Toate aceste explorări au fost rodul întregii echipe, și s-au realizat prin intermediul a peste 30 de scufundări!

Bibliografie

- Bădescu, D., 1983, *Studiu preliminar privind condiționarea tectonică a Peșterii Ciur Ponor (Munții Pădurea Craiului): St. Cerc. Speol., v.3, p. 28-36*
- Bădescu, D., 1986, *Le karst des Monts Pădurea Craiului et le reseau Tinoasa-Ciur-Toplița de Roșia (Roumanie): Karstologia, v.7, p. 41-48*
- Bădescu D., 1996, *Romanian karst: special zones and caves, Geologica Balcanica, 26/2, p. 29-38.*
- Halasi G., Șerban Sârbu, 1985, *Joncțiunea: Izbuluc Topliței - Peștera Ciurului Ponor, Styx Nr. 2, p. 48 - 53*
- Ponta Gh., 1984, *Ciur Izbuluc - Ciur Ponor. Un complesso carsico rumeno che dischoperta na superato i 10 km, Speleologia nr. 10, p. 20-22; Revista Semestrile della Societa Speleologica Italiana, Milano, Italia*
- Ponta Gh., Terteleac Neculai, 1987 - *Harta hidrogeologică Zece Hotare, scara 1:50,000, Editat de I.G.G. București (sub tipar)*
- Ponta Gh., 1989, *Sistemul Carstic Ciur Ponor - Toplița de Roșia (M-ții Pădurea Craiului); Buletin Speologic Nr. 12, p. 61-75; Editat de F.R.T.A. - C.C.S.S. București*
- Ponta Gh., Terteleac Neculai, Gaspar Emilian, 1993, *Three karstic systems (Roșia, Toplița de Roșia and Vadul Crisului) in the Pădurea Craiului Mountains, România; Theoretical and Applied Karstology, volume IV, Editat de Institutul de Speologie „Emil Racoviță” București, p. 129 - 143*
- Ponta Gh., 1994, *The Ciur Ponor - Toplița de Roșia Cave System, The Bulletin-Journal of the Westminster Speleological Group, Volume 9, Number 7, p. 56- 61*
- Ponta Gh., 1995, *Karst of Romania; Proceedings of International Geologic Correlation Program 299.*
- Expedition Roumanie 2007 - „Infinit de Apă” geokarst Aventure*